

Пенси ыйтәвәсемпе

Пенсионерсен клубән канашән ларәвэ

Пенсионерсен тәп пайә үсрә

2008 сұлхи декабрән 22-мешәнче ыйшәннә «Граждансен уйрам категорияһән пурнаҫ шайне үстерес тәлләвпе Раҫсәй Федерацияһән хаш-пәр законодательство акчәсене улшәнүсем кәртәссе сәнчен» 269-ФЗ № Федераллә саккунпа киләшүллән қасалхи мартан 1-мешәнчен тытәнса ес пенсийәсен база пайне үстерме паләртнә. Ҷавна май хаҫат сотрудникә В. ШАПОШНИКОВ Раҫсәй Пенсии фончән районтти уйрамән пенсисем шутласа парас тата тәлес енәле әсләкә пайән пусләхәне Надежда Геннадьевна СЕМЕНОВАПА тәл пуллнә, сәнә саккунпа сыхәннә улшәнүсемпе тәлләврех паллаштарма ыйтнә.

- Надежда Геннадьевна, ес пенсийәсен база пайә камсен тата мән чухлә үсетха е, тәрәсрех қаласан, үсрә-ши? - 2009 сұлхи мартан 1-мешәнчен тытәнса ватләха пула паракан ес пенсийәсен база пайә 1950 тенкәле танлашаты. Унчән вәл 1794 тенкә пулләнчә. Пенсии виҫи 156 тенкә үсрә. Апла пулсан патшаләх пенсине илсе тәрәкәнсен пулин те вәл унчәнчинчән ытларах пулат. Кунта савна та қаласа хәвармалла. Ватләха пула ес пенсийә илсе тәрәкәнән 1 иждивенец пулсан, вәл 2392 тенкә вярәнне 2600 тенкә, 2 иждивенец пулсан 2990 тенкә вярәнне 3250 тенкә, 3 ытларах та иждивенец пулсан 3588 тенкә вярәнне 3900

тенкә илсе тәма тытәнәт. - Әсләсләх енәле инвалида тухнисем тәлләшпе мән қалама пултарат? Асәннә саккунпа сыхәннә улшәнүсем вәсене те пырса тивәсә-и? - Паллах. Малтанах савна паләртнә пуләттәм. 3-меш степень (1-меш ушкән) инвалидәсене ес пенсийә илсе тәрәкән 80 сұл урлә қаснә ватә сынсемпе пәр ушкәна көртнә. Вәсем малашне 3588 тенкә вярәнне уйәхне пенсия 3900 тенкә илсе тәма пусләсә. Ҷәмьере миҫе иждивенец пулнине кура вара пенсия виҫи үссе пырат: 1 иждивенецпа 4186 тенкәрен 4550 тенкәне, 2 иждивенецпа 4784 тенкәрен 5200 тенкәне, 3 ытларах иждивенецпа 5382 тенкәрен 5850 тенкәне ситет.

2-меш степень инвалидсен пенси 1950 тенкәле танлашаты (унчән 1794 тенкә пуллнә). 1 иждивенец пулсан вара пенси виҫи 2600 тенкә (унчән 2392 тенкә), 2 иждивенец пулсан 3250 тенкә (2990 тенкә), 3 ытларах иждивенец пулсан 3900 тенкә (3588 тенкә). 1-меш степень инвалидсен те пенси мартан 1-мешәнчен тытәнса пысәкрах: 897 тенкә вярәнне 975 тенкә. Сүлерех асәннә пекех, Ҷәмьере миҫе иждивенец пулнине кура пенсисен виҫи те тәрләрен: 1 иждивенецпа 1625 (1495) тенкә, 2 иждивенецпа 2275 (2093) тенкә, 3 ытларах иждивенецпа 2925 (2691) тенкә халә. - Аңланмалла. Кунсәр пулсе савна та пәлес қилет. Тәрәнтәрақана сұхатнә сәммәсене мән кәтет? - Тәрәнтәрақана сұхатнә пулсан, хәр тәләхсене паракан пенси виҫи 1794 тенкә вярәнне 1950 тенкә, сәммән ытти членәсене параканни - 897 тенкә вярәнне 975 тенкә. Патшаләх пенсийән виҫи хәр тәләхсене 3588 тенкәрен 3900 тенкәне, сәммән ытти членәсен 1794 тенкәрен 1950 тенкәне, инвалид ачасене

паракан социаллә пенси 3588 тенкәрен 3900 тенкәне ситрәс. - Пенси илсе тәрәкәнсене татах мән пирки пәлтерни вярәнлә пулә тесе шутлатар? - Март уйәхәнче пенси виҫисем үсни халә пенси илсе тәрәкән 10115 сынна пырса тивет. Унчәнхипе шутласан, уйәхсерен пенси валли укса уйәрәсси районәпе 1 миллион та 700 пин чухлә үсет. 2009 сұлта тапхәр-тапхәрпа пенси виҫисене татах үстерсе пыма паләртнә. Ақә апрелән 1-мешәнчен тытәнса ес пенсийән страхланә пайне индексацилеме тытәнәс. Декабрән 1-мешәнчен тытәнса ватләха пула паракан ес пенсийән база пайә 2460 тенкәле танлашамалла. 2009 сұлхи апрелән 1-мешәнчен тытәнса федераллә сәмәлләхсәмпе уса курақансене уйәхсерен уксан тәлесә тәрәссин қаләпәшә тата соқпакет хақә те үсәс. - Надежда Геннадьевна, пенсионерсене пырса тивекән ыйтусем сине тулли хуравсем панәшән тавтапуҫ.

Ветерансем те пурнаҫран юлмаҫсә

Пирән районта ветерансем тәлләшпе сахал мар әссем туса ирттерәсә. Район администрацияһән пусләхә сумәнче чылайранпа старейшинәсен канашә әслет. Ветерансен районтти канашне 10 сұл ытла әнтә пултарулла та хастар, ыра әсәпе хисепе тивәснә М.В. Виноградова ертсе пырат. Аңчах ветерансем хушшинче те мал әмәтлә, пурнаҫра активлә позиция йышәнакан сәпәйлә сынсем сахал мар. Вәсен әслә сәнәвәсем чәннипех сав тери вярәнлә тата пурнаҫра пите кирлә. Кәсәлхи январән 14-мешәнче район центрәнче Муркашра пенсионерсен клубән канашне йәркеләнә. Вәл 5 сынран тәрәт. Вәсенчән кашниех тәрлә вярәнә әсләсе район аталанәвнә хәйән тупине хывнә. Клуб канашне Е.С. Куликова ертсе пырат. Сынсемпе қанашласа, яланах вәсене аңланса пурнаҫлат хәйән тивәснә. Ҷак канаша йәркеләнин тәлләвә - пенсионерсене мәнле те пулин әсә явәстарса вәсен активләхне үстерәссе, хисеплә әсә ветерансене пурнаҫри нуши-ыйтәвәсене лайәх пәлсе тәрса май қилнә таран пулшәсси. Нумаях пулмасть Ҷак канашән черетлә әнлә ларәвә иртрә. Қанаш членәсемсәр пусне унта район центрәнчи ветерансем, пенсионерсем чылаййән хутшәнчәс.

1950 тенкәле танлашаты. Апрель уйәхәнчен тытәнса вара пенсиян страхлан пайне те үсмәлле. Унан виҫи кашнин расна пулат, вәл страхлан пай виҫинчән қилет. Ҷак пай, 269-меш номерлә Федераллә саккунпа киләшүллән, 15,6 процент үсмәлле. Кәсәлхи январән 1-мешәнчен тытәнса вилнә сынна пытарма паракан пулшә виҫи те үснә, вәл 4 пин тенкәле танлашаты (малтан 1 пин тенкә пуллнә). ҶР Сывләх сыхләвән тата социаллә аталан министрствин Муркаш районәнчи социаллә хутләх пайән ертүси Н.П. Петрова федераллә сәмәлләхсәм пирки қаларә. Раҫсәй шайәнчә «Ашшә-амәшән мухтавә» орденә камсем тивәснә те қасәклантарат пухәннисене. РФ Президентчә сүмәнчә наградәсә парассипе әсләкә комиссия пур. Унан черетлә ларәвәнчә Ҷак орденә парас енәле ятарлә сәнүсем сирәпләтнә. Енчән те Ҷак орденә қасал пирән сәр-шывири 100-ә яхән сын тивәсет пулсан, Чәваш Республикинче вара - 1 сын қана. Ҷак хисеп пултанакан халәх йышәнчән қиләт. Орденә панә чухне сәммәри условисене, хутшәнсене, ачисәне мәнле воспитани панине - пәтәмпех шута илсәсә, тәллән тәрәсләсә. Пенсионерсен канашән пәррәмәш ларәвәнчә, нумайәшән сәнәвнә шута илсе, ветерансен хорне йәркеләнә. Ана Чәваш Республикин културән тава тивәслә әсәнчә, композитор тата педагог Ю.Н. Жуков ертсе пырат. Савәнпа юрлама юрәтәкан пенсионерсене Муркашри Култура сүртәнчә хаваспах кәтәсә.

Района йәркеләнәренпе - 65 сұл

«Пурәннә вәхәт усәсәр иртмен»

(Вәсә. Пусл. иртнә номерте).

1983 сұлтан тытәнса ялсем патне сұлсем тәвәссине проеклама тытәннә. Сұлсем тәвас тата реконструкцияләс әсә «Чувашавтодорән» ДРСУ (ертүси Иван Филиппович Филиппов), «Волгодорстройән» ПМК (В.С. Брайцев, И.И. Жарков), «Чувлесмелиорацин» Күкәсри ПМК (В.И. Голованов), «Дорис» уса акционер обществин (И.В. Роцин) коллективәсем пысәк тупе хывнә. Ун чухне хушәләх территорияһәнче 3 подряд организацийә таран әсләни те пуллнә. Водительсәмпе механизаторсем Н.А. Андреев, П.И. Грачев, В.И. Иванов, А.Е. Семенов, Г.Л. Николаев, В.С. Семенов, Г.М. Степанов, Н.А. Германов, М.А. Рыбников Ҷак әсәнчә уйрәмах тәрәшүллә пуллнә. Вак чул, асфальтпа бетон турттарнә чухне кунсерен вәсем 4-шар рейс та тунә.

нистрә В.Н. Филиатов тата «Чувашавтодор» пусләхә А.И. Лепилин қиләссе пирки пәлтерәсә. Министра Ишеке Панки урлә тухмалли сұл интересләтернә. Вәл ыйтәт: «Ку сұла мән туматунә эсир? Район центрне тухма сирән сұл пур вәт-ха? Паллә пуллнә, ку сұла тунә «сүлтисене» қиләсхө қайман, ситменнине сұл-йәр строительствин хәвәртләхәпе пахаләхә тивәслә шайра пуллнә. П.П. Давыдов қаланине итленә май, ку сұл сичне нумаях тәмасәр тата урах пәр сәмах та қаламасәрах министр қаялла сұла тухнә.

әсләнә. Газ пәрәхәсем хума тата строительство әсәсене проеклама вәтам сыпәкри специалистсәнчән тата ертүсәсәнчән әвәтисене сирәпләтсе тухнә. Ҷак пәтәмләх газ көртәс әсәсене хәвәртләтма майсем туса панә. Ыйтусене вәхәтра тата оперативлә татса панә. Газ көртәме тимәр пәрәхәсем ситмен. Ун чухне полистилен пәрәхәсемпе уса курма тытәннә қана. Хәйән сүмәле Владимир Венедиктович Мефодьевпа П.П. Давыдовән пәрәхәсем илсе қилме қиләшүсем тумә Азербайджан Республикаине Сумгаит хулине те ситме тивнә. Унта вәсене әшшән йышәннә, ыйтәва татса пама пулшәннә. Пәрәхәсем вакусәмпе хушәләха қилсе тәнә. Хушәләхра газ көртәс ыйтәва 1996 сұлта татса панә. Пәчәк пусләмлә газ пәрәхәсене 60 километра яхән хурса хәварнә. «Ударник» хушәләх ертүсин П.П. Давыдовән пусарулахне, газ пәрәхәсән хывәкан организациясен ертүсәсемпе пәр чәлхе тупма пултарнине пула район территорияне малалла газификацияләс әссем пушәннә. Мән Сәнтәрте АГРС-10 хута янә, Муркашра пәчәк хәватлә АГРС вярәнне АГРС-10 туса лартнә. Муркаш районне газификацияләс тәлләшпе Л.Г. Ильгәчкин (ун чухне Сәнтәрти юсавпа техника предприятийән директорә), В.В. Мефодьев (район администрацияһән пусләхән сүмә пулса әсләнә) пысәк тупе хывнә. «Ударник» хушәләх территорияһәнче АГРС-10 хута янә май қунти ял сүннисемпе пәрлех районтти Уйкас Янасал, Чуманкасси, Шетмәпуҫ, Ҷатаркасси ял тәрәхәсәнчидә тәтә Әләк районәнчи чылай ялсене те газ пырса тәма тытәннә.

Политика ыйтәвәсемпе

Сәлтавә мәнре-ха?

Нумаях пулмасть сәр-шыв Президентчә Дмитрий Медведев хәйсен полномочийәсене вәхәт ситмәсәрәх пәтерәссе пирки хаш-пәр Раҫсәй регионәсен әсә тәвакан влаҫ пусләхәсәнчә заявләнисем йышәнчә. Сәр-шыв пусләхә әнлантарса панә тәрәх, экономикара кризис пуләмәсем ытларах та ытларах паләрма тытәннә чухне Раҫсәй территорияһән ертүсисән уйрәмах тимлә пулмалла, сәнә условисәнчә, коллективра әсләме пәлмәллә, сирәп дисциплина қилрә. Савәнпа сыхәннә та РФ Президентчә Орлов, Псков, Воронеж обласәсен тата Ненецк автономии округән пусләхәсене отставкана яни. Кун пирки «Единая Россия» партин генеральнәй канашән президиумән секретарә Вячеслав Володин қаласа панә.

Юлашкинчән сәкна қаласа хәвармалла. Ытларах пулчәр пирән хушәра М.В. Виноградова, Е.С. Куликова, Н.Б. Борисов, А.Н. Кузнецов пек активлә ветерансем. Хәйсен ыра әсәпе ыттисене хавхалантарса пиччәр. А. ЧЕРНОВА.

Хушәләхра газ көртәссе пирки уйрам қаласу. Паллә пуллнә, «Ударник» хушәләх территорияһән газификация зонаине лекмәст. Сывәхри АГРС 20 километра пуллнә. Пәррәхинчә П.П. Давыдова пичәтпе ял хушәләх условление чәнсе илнә. Управленире әна савна пәлтернә: «Герой», К. Иванов ячәпе хисепленекен, «Ударник», Ильич ячәпе хисепленекен хушәләхсән сәрәсем урлә Ямбург - Тула-1 тата Тула-2 магистраль газ пәрәхә қасса қаймалла. Хушәләха газификацияләсипе ку меллә самантпа уса курмасәр тәма юраман. Ҷакәнтан тытәнса газ көртәс проблемәна татса парассипе сине тәрәсә әсләме тытәннә. Етәрне районәнчә «Родина» хушәләх ертүси Н.Н. Михайлов пулшәнипе газопровод тәвакансен ертүсисемпе паллашма май қилнә. Вәл Чулулар вярнашә. Ку организация Геннадий Иванович Стефановский ертсе пынә. Тәрәсипе вәл хушәләха қана мар, пәтәм Муркаш районне те газ көртәс парассипе питех те пысәк пулшә панә. Ямбург-Тула-1 тата Тула-2 магистраль трасси сичне газ вәлсәмәллә АГРС-10 тумә планламан пуллнә. Г.И. Стефановский тата Министрсен Кабинечән пәррәмәш сүмә В.К. Койсаренко пулшәнипе Куславка районәнчә тумә паләртнә АГРС-а Муркаш районәнчә «Ударник» хушәләх территорияһәнчә тумә йышәннә. Әна тәвас әсә «Ленгазспецстрой» тресчән коллективтә тытәннә, кәске сроқра 1988 сұлхи ноябрьте хута янә. Ку вәл Муркаш районәшән историллә самант пулса тәрәт. Хушәләх территорияне, сәр улми вәрләхә хәтәрлекән комплексән котельнайне пулласа сүт санталәк газтә қилсе тәма тытәннә, ялсәнчә газ көртәс тытәннә.

Платон Павловичән ачаләх сүләсенчә сынсем ялсәнчә йывәр условисәнчә пурәннә: сити-ситми пурнаҫ, сүлсем сүк, хутма вутә ситмест т. ыт. те. Ҷак йывәрләхсене хәйән сичне түүсе ирттернә май вәл сәкна шәннә тата әненнә: ял сүннисем пурнаҫә улшәнмаллах, унан әнтәшәсем сителәклә те тивәслә пурнаҫпа пурәнәс, ял хушәләх производствин те аталану сүләпе малалла қайә.

Пәррәхинчә П.П. Давыдова «Чувашавтодор» пусләхә А.И. Лепилин чәнсе илнә, Карели Республикинчи Пудож хули патәнчи электролини трасси сывәхәнчи йывәсәнчә касса пулшәма ыйтнә. Уншән Карелинчән республикәна гранит вак чул қилмәллә пуллнә. Унан пәр пайәпе «Ударник» хушәләх территорияһәнчә сүлсем тунә сәрте уса курма паләртнә. 2 уйәх хушши Борис Викторович Соколов ертсе пыракан вәрман касакансен бригади Карелири йывәр санталәк условийәсенчә әсләнә. Вәрман участкане қасса пәтернә, задание пурнаҫланә. Ҷакә та хушәләх территорияһәнчә сүлсем тәвас әсә хәвәртрах пурнаҫлама май панә. Сұлсем тәвәссин перспективлә планне хәтәрләсипе тата әна пурнаҫа көртәсипе ун чухнехи райәсәтәвком председателә Л.С. Софронов, ДРСУ пусләхә И.Ф. Филиппов пысәк пулшә күнә. Вәсем сине тәнипех әнтә Сурәм юхан шывә урлә тимәр кәпер туса Муркаш - Ишек сұл сине тухма 8,5 километр тәршшә сұл тумә план хәтәрленә. Ку сұла әнашлә туса пәтернә. Вәл республика тәп хулине қаяссине Муркаш урлә қаяссинчән 20 километр кәскәтә. Ҷапла майпа вәхәт та, финансла экономика ресурсәсем те перекәтленәсәсә. Халәхи вәхәтра вара тәп усәдәбаран Шупашкара автобуссем Муркаш урлә та, Ишек урлә та сүрәсәсә. Хушәләх территорияһәнчә пәтәмпе 40 километра яхән асфальт сүлсем сарнә. Пәр самант аса қилет. «Ударник» хушәләха сұл-йәр строительствин ми-

Малашләхра вара татах та ыра та пархатарлә әссем сахал мар. Әнасу сунар эппин эфир әна малашне те! В. ШАПОШНИКОВ.